

név:	
Neptun:	

Fizika 2i, pótzárthelyi dolgozat, 2019. május 7.

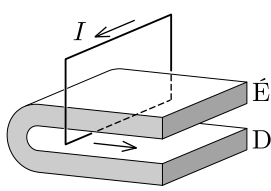
csoporthely:	
--------------	--

I. rész: Törvény kimondása (8 pont)

Ismertesse az Ampère-féle gerjesztési törvényt ábra segítségével (1+1 pont)! Adja meg a törvényt egyenlet alakjában is (1 pont), és nevezze meg a törvényben szereplő fizikai mennyiségeket (1 pont)! Hogyan lehet meghatározni az áram által keltett indukcióvektor irányát (2 pont)? Röviden vázolja Ørsted kísérletét (2 pont)!

II. rész: Igaz vagy hamis? (10×2=20 pont, minimális pontszám: 0 pont)

Írjon az állítás elé egy I betűt, ha az állítás igaz, H betűt, ha hamis! A helyes válasz +2 pontot, a helytelen válasz -1 pontot, üresen hagyott kérdés 0 pontot ér.

I	Egy földelt fémtest feltölthető pozitív töltésűre egy negatívan töltött ebonitrúd segítségével.
I	Egy elektromos mezőben mozgó elektron kisebb potenciálú pontból nagyobb potenciálú pontba jut el. Eközben az elektron mozgási energiája növekszik.
H	Ha egy adott feszültségű (azaz feszültségforráshoz csatlakoztatott) síkkondenzátorba a fegyverzetekkel párhuzamosan szigetelő lemezt helyezünk, a kondenzátor energiája lecsökken.
I	Ha egy valódi izzólámpát a névleges U feszültségre kapcsolunk, I erősségű áram folyik át rajta. Igaz vagy hamis, hogy az izzólámpán folyó áram erőssége $I/2$ -nél nagyobb lesz, ha $U/2$ feszültségre kapcsoljuk?
I	Egy kezdetben töltetlen kondenzátor fegyverzeteire egy valódi (belső ellenállással rendelkező) telepet kapcsolunk. Igaz vagy hamis, hogy a kondenzátort töltő áram erőssége időben exponenciálisan csökken?
H	Homogén mágneses mezőben körpályán mozgó ponttöltés keringési ideje annál kisebb, minél nagyobb a töltés sebessége.
H	Homogén mágneses mezőben az indukcióvektorra merőleges állású iránytűre nem hat forgatónyomaték.
I	Diamágneses anyagok mágnesezettsége a mágneses térerősséggel ellentétes irányú.
H	Árammal átjárt szolenoid tekercs menetei taszítják egymást.
I	 <p>Egy téglalap alakú, zárt vezetőkeret egyik oldala patkómágnes pólusai között helyezkedik el. A keret síkjára merőlegesen, a nyíllal jelzett irányba mozgatjuk. Igaz vagy hamis, hogy a keretben indukált áram az ábrán látható irányban folyik?</p>

III. rész: Számolós feladatok (9×8=72 pont)

Minden helyes (és az üres lapokon dokumentált) feladatmegoldás 8 pontot ér. A megoldásokhoz tartozó betűket a feladatok után található táblázatba írja be! Szüksége lehet a következő állandókra: $\epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12}$ As/Vm, $\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7}$ Vs/Am, a nehézségi gyorsulás $g = 9,8$ m/s².

1. Függőlegesen álló, nagy kiterjedésű, párhuzamos fémlemezekből álló síkkondenzátorra 400 V feszültséget kapcsolunk. A lemezek távolsága 2 cm. A lemezek között egy $6 \cdot 10^{-2}$ g tömegű, 30 nC töltésű kis testet engedünk el zérus kezdősebességgel. Mekkora gyorsulással mozog a kis test?

- A) $10 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ **B) $14 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$**   C) $20 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ D) $24 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

2. Egy $R = 4$ cm sugarú, tömör szigetelő gömb $\rho = 20$ nC/m³ térfogati töltéssűrűséggel van feltöltve. Mekkora az elektromos térerősség a gömb középpontjától $r = 3$ cm távolságra? (A gömb relatív dielektromos állandója $\epsilon_r = 1$.)

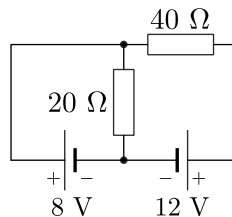
- A) $23 \frac{\text{V}}{\text{m}}$**   B) $34 \frac{\text{V}}{\text{m}}$ C) $54 \frac{\text{V}}{\text{m}}$ D) $45 \frac{\text{V}}{\text{m}}$

3. Két egyforma síkkondenzátort sorba kapcsolunk, ezután a rendszert $U = 24$ V-os feszültségforrásra csatlakoztattuk, végül pedig a feszültségforrást eltávolítottuk. Az egyik kondenzátorba a lemezek közötti teret teljesen kitöltő, $\epsilon_r = 2$ relatív permittivitású szigetelő lemezt helyezünk. Mekkora ebben az állapotban a kondenzátorokból álló rendszer feszültsége?

- A) 12 V   B) 16 V   **C) 18 V**   D) 36 V

4. Két ideális telepből és két ellenállásból az ábrán látható kapcsolást állítottuk össze. Mekkora a 8 V-os telepen átfolyó áram erőssége?

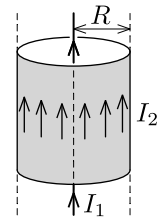
- A) 0,1 A   **B) 0,3 A**   C) 0,4 A   D) 0,5 A

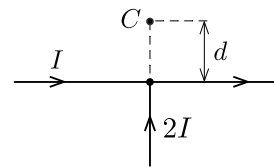
5. Három egyforma, 1,5 V üresjárású feszültségű ceruzaelemet azonos polaritással sorba kapcsolunk, majd az így kapott feszültségforrást egy ideális ampermérővel rövidre zárjuk. Ha az egyik ceruzaelem polaritását megfordítjuk, akkor az ampermérő által mutatott érték 0,5 A értékkel csökken. Mekkora egy ceruzaelem belső ellenállása?

- A) 9 Ω   B) 6 Ω   C) 3 Ω   **D) 2 Ω**

6. Az ábrán látható koaxiális kábel közepén húzódó vékony vezetékben $I_1 = 4$ A erősségű áram folyik felfelé, a külső, $R = 5$ mm sugarú cső alakú vezetőben pedig (egyenletes eloszlásban) $I_2 = 2$ A erősségű áram szintén felfelé. Mekkora a mágneses indukció nagysága a kábel szimmetriatengelyétől 3 mm távolságban?

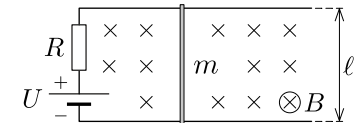
- A) 0,04 mT   B) 0,13 mT   **C) 0,27 mT**   D) 0,40 mT

7. Egy igen hosszú, egyenes vezetőhöz a közepe táján derékszögben egy másik hosszú, egyenes vezető csatlakozik. Az áramerősségeket az ábra mutatja. Mekkora a mágneses indukció értéke a csatlakozó vezeték meghosszabbításán elhelyezkedő C pontban?

- A) $\frac{\mu_0 I}{\pi d}$**   B) $\frac{2\mu_0 I}{\pi d}$ C) $\frac{3\mu_0 I}{4\pi d}$ D) $\frac{\mu_0 I}{2\pi d}$

8. A homogén, $B = 0,30$ T indukciójú mágneses tér merőleges az $\ell = 10$ cm-es nyomtávú, hosszú, vízszintes, sűrűlédásmentes vezető sínpárra. A sínek közé egy $R = 20$ Ω-os ellenálláson keresztül $U = 2,0$ V feszültséget kapcsolunk, a sínpárra pedig egy $m = 20$ g tömegű, jól vezető rudat helyezünk. Mekkora gyorsulással indul el a kezdetben álló rúd?

- A) $0,67 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ B) $0,50 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ C) $0,32 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ **D) $0,15 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$**

9. Egy hosszú, kör keresztmetszetű, 2 cm sugarú szolenoidban folyó áram erősségét úgy változtatjuk, hogy a belsejében kialakuló mágneses mező indukcióját a $B(t) = \alpha \cdot t$ függvény írja le, ahol $\alpha = 0,2$ T/s. Mekkora eközben a szolenoidot körülvevő, kör alakú, 5 cm sugarú, 200 menetes lapos tekercsben indukálódó feszültség? (A lapos tekercs normálisa párhuzamos a szolenoid tengelyével.)

- A) 0,25 mV   **B) 50 mV**   C) 314 mV   D) egyik sem

A válaszok betűjelei:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
B	A	C	B	D	C	A	D	B

A hallgató aláírása: